

Osm let s češtinou

deprese a úpadek

Nikdy dříve jsem neslyšel tolik údajných variací na zadání eseje: *Já a čeština*, *Já a knihy/literatura*, *Osm/pět let s češtinou*, *Můj vztah k češtině* a spousta modifikací právě zmíněných. Nejsem schopen posoudit, zda-li za informačním šumem stojí tendence si přisvojit útvary stojící na subjektivitě vlastním způsobem a nebo roztroušená pozornost zapříčiněná nadcházející maturitou.

Podobně jako je maturita pro nás završením osmileté snahy a v jistém smyslu povolením okovů, tak je i toto dílo odproštěním se z okovů esejí soustředících se na více objektivní témata, jako jsou rozbor a srovnání literárních děl nebo směrů. Domnívám se proto, že zaměřit se pouze na literaturu, češtinu jako školní předmět, nebo jen jeden aspekt mého vztahu k češtině by bylo nedostačující pro *magnum opus* mých *kepleráckých* esejí.

Jak naznačuje podtitulek tohoto textu, můj pohled na současnou situaci češtiny je poměrně negativní. Jako vlastenec-milovník jazyka a informatik se nacházím na pomezí dvou zcela odlišných světů, ale perspektiva ani jednoho z nich nenaznačuje, že by čeština měla před sebou pozitivní budoucnost.

Než se však dostanu do této problematiky, tak se domnívám, že je zapotřebí nejprve popsat pozici, ze které vycházím.

Pocházím z rodiny, kde byl vztah k Česku a češtině jednou z klíčových hodnot. Když byli moji předkové postaveni před rozhodnutí, zda se stanou obyvateli Rakouska nebo Československa, tak si z vlasteneckých důvodů vybrali Československo, i když si byli plně vědomi, že z hlediska ekonomického a možností růstu by se Rakousko vyplatilo mnohem více.

V další generaci moje babička bojovala s režimem a složitými rodinými podmínkami, aby se oprostila od intelektuálních okovů vesnického života a mohla se věnovat vysokoškolskému studiu češtiny a pedagogice. Bohužel, její boj s nepřízní osudu byl pouze částečným vítězstvím - i když se probojovala do Prahy, byl jí jazyk zamítnut a její jedinou možností bylo VŠE a pedagogika v oboru ekonomie. To jí ale nezabránilo stát se legendárním pedagogem evropské úrovně a nadále vštěpovat pozitivní vztah k češtině jejím potomkům.

Babiččin sen o studiu a výuce češtiny se zrealizoval až prostřednictvím její dcery, mojí matky. I když jsme stále byli pro režim ne zcela pohodlnou rodinou (když už jsme měli v rodině ekonomy, tak jsme se projevovali jako stoupenci Oty Šiky, kapitalismu, nekomunisti a odpůrci vstupu vojsk) podařilo se oboum babiččíným potomkům vystudovat jejich kýžené obory.

V zatím poslední generaci bylo předáno pomyslné jazykové žezlo mně. Odmalička jsem byl veden k pozitivnímu vztahu k České zemi a jazyku. Nepovažuji to za násilné, láska k vlasti a uznávání tradičních hodnot jsou mi přirozené.¹

1. Hidetaka Miyazaki, *Dark Souls III: The Fire Fades*, From Software (2016).